

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » »	14	2
» » : » » » » »	13	3
<i>Βασίλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκης</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικήν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφή .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγήν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὄρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τῆ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεποικισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἑλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρηση τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδου : «Εἰσαγωγή στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸν»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθῆναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρηση βιβλίου : 1) Ἑλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδου	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κ. Ι. ΑΝΑΝΙΑΔΗ, Γεωπόνου - Ίχθυολόγου
και ειδικού σε θέματα Αγροτικής και Αλιευ-
τικής Εκπαιδύσεως
Γ. Μαραγκοῦδάκη, Β. Ed. Έδιμβούργου.

Ένα από τα πιο ζωτικά προβλήματα, που έν ὄψει τῶν σημειουμένων κοινωνικοοικονομικῶν μεταβολῶν, απασχολοῦν μεταπολεμικά ὅλα σχεδόν τὰ δημοκρατικά κράτη, εἶναι κι ἡ **Άγροτική Έκπαίδευση**. (1)

Τόσο στίς οἰκονομικά προηγμένες ὅσο και σέ πολλές, ὑπό οἰκονομική ανάπτυξη, χῶρες, ἡ μόρφωση τῶν ἀγροτῶν διαδραματίζει ἕνα θετικό κι ἐπικοδομητικό ρόλο στήν προσπάθεια ἀνύψωσης τοῦ βιοτικῆς και πνευματικῆς ἐπιπέδου τῶν πληθυσμῶν τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου.

Ἡ γενική κι ἡ ἐπαγγελματική μόρφωση τῶν ἀγροτῶν, μέ τόν ἐπιταχυνόμενο ρυθμό τῆς μορφωτικῆς, οἰκονομικῆς και κοινωνικῆς ἐξέλιξης τῆς ἀνθρωπότητας, ἀρχίζουν νά παίρνουν παντοῦ τή σημασία ἑνός πρωταρχικῆς κι ἀποφασιστικῆς παράγοντα στήν ἐξέλιξη τῆς **Άγροτικῆς Οἰκονομίας**.

Οἱ ἐξελικτικές, εἰδικότερα, τάσεις, που ἐδῶ και μερικά χρόνια διαμορφώνονται στή Γεωργία (αὔξηση γεωργ. εἰσοδήματος, μείωση τοῦ ποσοστοῦ γεωργικῆς απασχόλησης, αὔξηση τῆς παραγωγῆς κατά ἐργαζόμενο στή Γεωργία ἄτομο κλπ.) στόν διεθνή και ἰδιαίτερα στόν εὐρωπαϊκό χῶρο, παρουσιάζουν ξεχωριστό ἐνδιαφέρον για τή χώρα μας, ἐπειδή οἱ τάσεις αὐτές, μετά ἀπό τή σύνδεσή μας μέ τήν Εὐρωπαϊκή Οἰκονομική Κοινότητα, προκαθορίζουν τήν ἐξελικτική πορεία και τῆς **Έλληνικῆς Γεωργίας**, που ἔχει ν' ἀντιμετωπίσει στό ἀμέσως προσεχές μέλλον μ' ἐπιταχυνόμενο ρυθμό τίς ἴδιες ἐξελίξεις και τὰ ἴδια προβλήματα που ἀπό πολλά κι ὄλας χρόνια ἀντιμετωπίζουν τὰ πιο προηγμένα κράτη. Πραγματικά ἡ **Έλλάδα**, προκειμένου νά ἐξασφαλίσει τή δυνατότητα συναγωνισμοῦ στόν οἰκονομικό τομέα, εἶναι ὑποχρεωμένη ν' ἀποδοθῆ σ' ἕνα μακρὸ κι ἔντονο ἀγῶνα, που ἀποσκοπεῖ στήν ἐξουδετέρωση ὄλων ἐκείνων τῶν δυσμενῶν παραγόντων που ἐμποδίζουν τήν αὔξηση σέ ἱκανοποιητικό βαθμό τῆς παραγωγικότητας στή Γεωργία και τοὺς συναφεῖς μ' αὐτή κλάδους τῆς **Άγροτικῆς** μας Οἰκονομίας.

Ἡ ἀγροτική μας οἰκονομία

Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ μισός και παραπάνω πληθυσμός τῆς χώρας μας ἀπα-

1) Σάν ἀγροτική ἐκπαίδευσι μέ τήν εὐρύτερη σημασία τῆς λέξης ἐννοοῦμε τή γενική (στοιχειώδη και μέση) ἐκπαίδευσι, που δίδεται στα ἀγροτόπαιδα. Αὐτή δέν πρέπει μέ κανένα τρόπο νά συγγέεται μέ τήν γεωροτεχνική (ἀγροτεχνική) ἐκπαίδευσι, που εἶναι ἐντελῶς ἄλλο πράγμα, ἐπειδή ἔχει καθαρά ἐπαγγελματικό χαρακτήρα.

σχολεῖται μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς. Σύμφωνα, πράγματι, μὲ τὰ ἐπίσημα στατιστικά δεδομένα, τὸ ποσοστὸ τοῦ ἐνεργοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ φθάνει τὰ 51%.

Ἡ Ἑλλάδα θεωρεῖται χώρα γεωργική, ἂν καὶ μονάχα τὸ 1)5 τῆς συνολικῆς ἔκτασῆς τῆς καλλιεργεῖται κανονικά. Ἡ ὑπόλοιπη ἔκταση εἶναι ἀκατάλληλη γιὰ καλλιέργεια, γιατί εἶναι ὄρεινὴ καὶ πετρώδης ἢ καλύπτεται ἀπὸ δάση. Ἐπολογίζεται ὅτι 40.000.000 περίπου στρέμματα χρησιμοποιοῦνται γεωργικῶς. Ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ αὐτὴ δὲν εἶναι πάντα εὐφορῆ γι' αὐτὸ κι οἱ περισσότεροι Ἕλληνες ἀγρότες δὲν ζοῦν ἀνετη ζωὴ ὅπως σὲ πολλὰς ἄλλες γεωργικὰς χώρες.

Ἀλλὰ κι ὁλόκληρη ἡ Οἰκονομία τῆς χώρας εἶναι καχεκτικὴ. Τὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα (κάπου 80 δισεκατομ. δραχμές), εἶναι σὲ σχέσι μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς χώρας μας, πολὺ μικρὸ. Τὸ κατὰ κεφαλὴ εἰσόδημα μόνις φθάνει τὶς 8.200 δραχμές. Μὲ τὸ ποσὸ ὅμως αὐτὸ κανένας ἄνθρωπος δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὰ βγάλῃ πέρα, ἀφοῦ μὲ 22 δραχμὲς τῆ μέρα οὔτε τὰ ἐξοδα τῆς τροφῆς του δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀντιμετωπίσῃ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸ τῶν 22 δραχμῶν, θεωρητικὰ μόνον ἀναλογεῖ σὲ κάθε κάτοικο. Στὴν πραγματικότητά λίγοι τὸ ἐξασφαλίζουν. Οἱ περισσότεροι ἔχουν εἰσόδημα μικρότερο καὶ πολλοὶ λίγοι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ποσὸ αὐτό.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ μεγάλη ἀνισότητά στὴν κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ ἀνισότητά αὐτὴ φαίνεται ἀπὸ τὸν πῶ κατὰ πῶ πίνακα.

Οἰκογέν.	673.633	δραχ.	2.165.778	Οἰκογέν.	33.247	δραχ.	23.571.413
Οἰκογέν.	676.157	δραχ.	4.573.247	Οἰκογέν.	7.316	δραχ.	35.453.725
Οἰκογέν.	287.805	δραχ.	7.285.050	Οἰκογέν.	2.894	δραχ.	71.388.216
Οἰκογέν.	71.951	δραχ.	13.960.512	Οἰκογέν.	1.050	δραχ.	194.134.400

Τὸ 1963, 1.255.120 οἰκογένειες εἶχαν εἰσόδημα μέχρι 30.000 δραχμὲς, ἐνῶ 2.120 εἶχαν εἰσόδημα μεγαλύτερο ἀπὸ 500.000 δραχμὲς τὸ χρόνο. Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ βλέπουμε πὺς στὴν Ἑλλάδα παρατηρεῖται μεγάλη συγκέντρωσι κεφαλαίου καὶ εἰσοδήματος σὲ λίγα πρόσωπα. Μιὰ τέτοια ὅμως κατάστασι δὲν βοηθαεὶ καθόλου στὴ γενικώτερη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη.

Πολὺ μεγάλων διαστάσεων εἶναι ἡ ἀνεργία κι ἡ ὑποαπασχόλησι πὺ ἐπικρατοῦν στὸν ἀγροτικὸ τομέα. Ἐνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα αἷτια τῆς μεγάλης φτώχειας τῶν ἀγροτῶν μας εἶναι ἡ μικρὴ καὶ πολυτεμαχισμένη ἰδιοκτησία. Τὰ 55% τῶν ἀγροτῶν μας ἔχουν μικρὸ γεωργικὸ κλῆρο κι ἐπομένως φτωχὸ γεωργικὸ εἰσόδημα. Στοὺς 100 ἀγρότες οἱ 87 ἔχουν ἔκτασι καλλιεργήσιμη μέχρι 50 στρέμματα καὶ οἱ 21 μικρότερη ἀπὸ 15 στρέμματα. Στοὺς 1200 τέλος ἀγρότες, μόνον ἕνας ἔχει ἰδιοκτησία 1000 στρεμμάτων. Ἀλλὰ καὶ 50 στρέμματα ξηρῆς καὶ ἄγονης γῆς, ὅπως εἶναι τὸ μεγαλύτερο καλλιεργούμενο μέρος τῆς χώρας μας, δὲν εἶναι ἀρκετά, γιὰ νὰ ζῆσι ἀνετα μιὰ γεωργικὴ οἰκογένεια.

Τὸ ποσοστὸ τῆς συμβολῆς τῆς γεωργίας μας στὸ ἐθνικὸ εἰσόδημα, σὲ τρέχουσες τιμές, φθάνει τὰ 30%. Ἡ αὔξησι τῆς παραγωγῆς κατὰ κεφαλὴ γίνεται μὲ ἀργὸ μᾶλλον ρυθμὸ. Παρὰ τὶς προσπάθειες πὺ ἔγιναν καὶ τὶς σημαντικὰς μεταβολὰς πὺ σημειώθηκαν στὸν γεωργικὸ τομέα, δὲν προέκυψε ἀξιόλογη αὔξησι τῆς παραγωγικότητος στὴν Ἀγροτικὴ μας Οἰκονομία.

Ἡ μορφωτικὴ στάθμη τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Πολὺ χαμηλὸ εἶναι τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἀγροτῶν μας. Ἐνα σημαντικό ποσοστὸ τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ εἶναι ἀναλφάβητο, εἷτε γιατί λείπουν στὰ μικρὰ χωριὰ τὰ σχολεῖα, εἷτε γιατί ἀπὸ λόγους ἀνάγκης τὰ ἀγροτόπαιδα καταφεύγουν σὲ διάφορα ἐπαγγέλματα γιὰ νὰ ζῆσουν. Ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ ἡλικίας πάνω ἀπὸ 10 ἐτῶν, οἱ ἀπόφοιτοι δημοτικοῦ φθάνουν τὰ 2.991.200, ἐνῶ ὅσοι δὲν τελείωσαν αὐτὸ πλησιάζουν τοὺς 3.251.000 καὶ οἱ ἀγράμματοι τοὺς 1.220.000.

Στήν ύπαιθρο τὸ ποσοστὸ αὐτῶν πού δὲν τελείωσαν τὸ δημοτικὸ σχολεῖο φθάνει τὰ 40%, ἐνῶ τὸ ποσοστὸ τῶν ἀναλφαβήτων τὰ 27%. Αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ ὑποχρεωτικὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀγροτικὴ, εἶναι εἰκονικὴ. Κι' ἀκόμη στὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς κοινότητες ὑπάρχουν τὰ μονοθέσια δημοτικὰ σχολεῖα ὅπου ἡ ἐκπαίδευση εἶναι παραμελημένη. (Σημ. Τὰ μονοθέσια ἀποτελοῦν τὰ 50% σχεδὸν τῶν δημοτικῶν σχολείων, δηλ. 4.364, σὲ συνολικὸ ἀριθμὸ δημοτ. σχολείων 9.059).

Τεράστιες ἐπίσης εἶναι οἱ ἐλλείψεις ἀπὸ πλευρὰ ἐκπαιδευτικῶν μέσων καὶ προσωπικοῦ.

Τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα γιὰ τὴ βελτίωση τῆς οἰκονομίας τῆς ὑπαίθρου

Ἡ κακοδαιμονία πού ὑφίσταται στὴν Ἀγροτικὴ μας Οἰκονομία, ὀφείλεται βασικὰ στὶς δυσμενέστετες συνθῆκες παραγωγῆς καὶ διάθεσης τῶν προϊόντων μας.

Ἡ στενότητα τῶν παραγωγικῶν ἐκτάσεων, ὁ κατατεμαχισμὸς τῶν χωρικῶν ἐκμεταλλεύσεων, ὁ ἀτελής ἐξοπλισμὸς καὶ γενικὰ οἱ δυσμενεῖς ὅροι παραγωγῆς, συντήρησης, κατεργασίας, κυκλοφορίας καὶ πώλησης τῶν προϊόντων, ἐπιδρῶν δυσμενῶς στὴν ἀγροτικὴ μας οἰκονομία, πού ἡ διάρθρωσή της εἶναι τέτοια, ὥστε νὰ ὑποφέρει ἀπὸ χρόνιο μαρασμὸ. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κατάστασης αὐτῆς ἦταν νὰ ἐνταθῆ μεταπολεμικῶς ἡ μετακίνηση ἐργαζομένων ἀπ' τὶς γεωργικὲς πρὸς τὶς ἀστικὲς περιοχές. Περισσότεροι ἀπὸ 350.000 ἀγρότες μετανάστευσαν στὸ ἐξωτερικὸ ἢ ἐγκαταστάθηκαν κατὰ τὰ τελευταῖα 10 χρόνια στὶς μεγάλες πόλεις καὶ ἰδίως στὴν Ἀθήνα.

Τὰ μέτρα πού θὰ μπορούσαν νὰ ληφθοῦν γιὰ ν' ἀναπροσαρμοσθῆ καὶ βελτιωθῆ ἡ Οἰκονομία τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπαίθρου εἶναι:

1. Ἡ ἀποσυμφόρηση ἑνὸς μεγάλου μέρους τοῦ γεωργικοῦ χώρου ἀπὸ τὸν πλεονάζοντα καὶ ὑποαπασχολούμενο ἀγροτικὸ πληθυσμὸ καὶ ἡ ἀπορρόφηση ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ἐργατῶν γῆς ἀπὸ τὴ Βιομηχανία καὶ τοὺς ἄλλους κλάδους παραγωγῆς. Μονάχα ὅταν μειωθῆ τὸ ποσοστὸ γεωργικῆς ἀπασχόλησης, μὲ τὴ μετακίνηση ἑνὸς μεγάλου μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ σὲ ἄλλα ἐπαγγέλματα (μείωση τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ κατὰ 20% τοῦλάχιστον) θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ βιώσιμο τὸ γεωργικὸ ἐπάγγελμα καὶ σχετικὰ ἄνετη ἡ ζωὴ τῆς πλειονότητος τῶν ἀγροτῶν μας.

2. Ἐντατικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγικότητος στὸν τομέα τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Κτηνοτροφίας, πού νὰ στηρίζεται στὴ βελτίωση τῆς διάρθρωσης τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων πού θὰ προέκυπταν ἀπὸ τὴν αὔξηση καὶ καλύτερη καλλιέργεια τῶν κλήρων μετὰ τὴν ἀποσυμφόρηση τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου ἀπὸ τὰ πλεονάζοντα ἐργατικὰ χέρια, στὴν καλύτερη ὀργάνωση τῆς διαχείρησής του ὥστε νὰ μειωθῆ τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ, τέλος, στὴν βελτίωση τῆς ποιότητος καὶ ἐμπορίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ὥστε νὰ ἐπιτευχθοῦν καλύτερες τιμές.

3. Ἐνίσχυσι τῶν προσπαθειῶν μας γιὰ τὴ δημιουργία στὶς ἐπαρχίες νέων κλάδων τῆς παραγωγῆς, ὅπως εἶναι ἡ Χωρικὴ Βιοτεχνία (Ἐφαντικὴ, Ταπητουργία, Ξυλουργικὴ, Διακοσμητικὴ, Κατασκευὴ Παιχνιδιῶν, Ἐπιπλοποιία, Μεταλλοτεχνικὴ, Κεντητικὴ κλπ.), ἡ Γεωργικὴ Βιομηχανία (Οἰνοποιία, Ἐλαιοκομία, Τυροκομία κλπ.), ἡ Ὑδατοκομία (Ἰχθυοτροφία, Ὄστρεοτροφία κλπ.), ἡ Ἀλιεία Κλειστῶν Ὑδάτων, ἡ Δασοκομία, ἡ Ἐκτροφή γουναρικῶν ζώων κ.ο.κ.

Ἀπαραίτητη ὡστόσο προϋπόθεση γιὰ τὴν παραγωγικὴ ἀναδιοργάνωση τῶν πρὸ πάνω σκοπῶν εἶναι ἡ ἀνύψωση

μέ κάθε τρόπο τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀγρο-
τῶν μας. Τὰ παιδιά τῶν ἀγροτῶν ἔχουν ἀνάγκη τόσο ἀπὸ τὴν τεχνικὴ ὅσο καὶ
τὴν ἀνθρωπιστικὴ παιδεία, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἐπωφελοῦνται τῶν εὐκαιριῶν ποὺ
τοὺς προσφέρει ἡ ἐκμετάλλευσή τοῦ παραγωγικοῦ χώρου τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου
καὶ ἡ ἀξιοποίηση νέων ἀνεκμεταλλεύτων κλάδων τῆς Οἰκονομίας.

Στὰ ἀγροτόπαιδα πρέπει νὰ δίδονται τὰ ἴδια, ὅπως καὶ στὰ παιδιά τῶν ἀστῶν,
μέσα τεχνικῆς καὶ γενικῆς μόρφωσης καὶ οἱ ἴδιες εὐκαιρίες ἐκλογῆς ἐπαγγέλματος.
Τὸ παιδί τοῦ γεωργοῦ, τοῦ κτηνοτρόφου ἢ τοῦ ψαροῦ, δὲν πρέπει μὲ κανένα, ἄμεσο
ἢ ἔμμεσο τρόπο, νὰ ὑποχρεώνεται ν' ἀκολουθήσῃ τὸ πατρικὸ ἐπάγγελμα. Συχνό-
τατα βλέπουμε σήμερα, πτωχὰ καὶ ὀρφανὰ ἀγροτόπαιδα, νὰ φοιτοῦν παρὰ τὴ θέ-
λησή τους σὲ ἀγροτικὰ ὀρφανοτροφεῖα, ἐκκλησιαστικὲς σχολὲς καὶ ἄλλα παρόμοια
ιδρύματα, ἐπειδὴ μόνο στὰ σχολεῖα αὐτὰ μποροῦν νὰ βροῦν δωρεὰν στέγη καὶ τρο-
φή. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἓνα ἀσήμαντο ποσοστὸ τῶν ἀποφοίτων τῶν σχολῶν
αὐτῶν ἀκολουθεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γεωργοῦ, τοῦ ἀγροτοτεχνίτη ἢ τοῦ ἱερέα. Οἱ
περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἴτε παραμένουν ἀνεργοὶ στὰ χωριά ἢ τὶς πόλεις, εἴτε ἀ-
ναγκάζονται ν' ἀναζητήσουν ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ἀδίστακτα ὅτι εἶναι τελείως λανθασμένη ἡ τακτικὴ
τῆς ἴδρυσης, σὲ διάφορες ἀγροτικὲς περιφέρειες τῆς χώρας μας, πρακτικῶν ἀγρο-
τικῶν σχολείων μὲ στενὰ γεωργικὸ περιεχόμενο, ἀντὶ γιὰ ἄλλα χρησιμότερα ἐπαγ-
γγελματικὰ σχολεῖα. Τὰ σχολεῖα αὐτά, ποὺ δίνουν ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γεωργο-
τεχνικὴ ἐκπαίδευση, χωρὶς ἀρκετὴ γενικὴ μόρφωση, δὲν ἐξυπηρετοῦν πιά κανένα
σκοπὸ, ἐφ' ὅσον κανένας σχεδὸν ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους των δὲν μπορεῖ, κάτω ἀπὸ
τὶς σημερινὲς συνθῆκες τῆς Γεωργικῆς μας Οἰκονομίας, νὰ βρῆ μιὰ ὁποιδῆποτε
ἐπαγγελματικὴ ἀπασχόληση στὸν γεωργικὸ τομέα. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ περισσότεροι ἀπ'
αὐτοὺς τρέπονται πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλων ἐπαγγελμάτων.

Ἀντὶ τῶν πρακτικῶν αὐτῶν γεωργικῶν σχολείων πρακτικῆς τεχνι-
κῆς μόρφωσης (σ' αὐτὰ περιλαμβάνονται καὶ τὰ διάφορα ἀγροτικὰ ὀρφα-
νοτροφεῖα), ποὺ κατάντησαν ἀληθινὰ «μορφωτικὰ γκέτο» τῆς ἀγροτικῆς νεολαίας
μας, θὰ ἦταν πολὺ προτιμότερη ἡ ἴδρυση μικρῶν παραγωγικῶν ἀγρο-
τικῶν σχολείων στὰ ὁποῖα τὰ ἀγροτόπαιδα θὰ εἶχαν τὴν εὐκαιρία, πα-
ράλληλα μὲ τὴν ἀνθρωπιστικὴν μόρφωση, ν' ἀποκτοῦν καὶ χρήσιμες
τεχνικὲς γνώσεις ποὺ δὲν θὰ περιορίζονται μόνο στὰ πλαίσια τῆς γεωργίας ἀλλὰ
θὰ ἐπεκτείνωνται καὶ σ' ἄλλους κλάδους τῆς πρωτογενοῦς καὶ δευτερογενοῦς παρα-
γωγῆς.

Ἀνάγκη νὰ ἰδρυθῇ νέος τύπος ἀγροτικοῦ σχολείου

Τὸ σύστημα ἐκπαίδευσέως ποὺ ἰσχύει σήμερα στὰ σχολεῖα τῆς ἀγροτικῆς ὑ-
παίθρου εἶναι ἀπὸ ἄποψη ἀπόδοσης, κατώτερο τοῦ μετρίου. Σὰν μέσο διδασκαλίας
χρησιμοποιεῖται τὸ βιβλίον, ποὺ τὸ περιεχόμενό του ἀναμεταδίδεται ἀπὸ τὸν διδά-
σκοντα ἢ διαβάζεται ἀπὸ τὸν μαθητὴ. Μέθοδος μάθησης εἶναι ἡ ἀπομνημόνευση.
Τὸ σύστημα αὐτὸ «ἀκαδημαϊκῆς παιδείας» πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ ἀπὸ μιὰ προ-
οδευτικώτερη καὶ πρὸς ὠφέλιμη κοινωνικὰ παιδεία, ποὺ νὰ εἶναι τέτοια ὥστε ἡ προ-
σοχή τοῦ σχολείου νὰ στρέφεται ἀπὸ τὸ μάθημα στὸν
μαθητὴ καὶ ποὺ σὰν μέσο γιὰ τὴν καθολικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ νὰ μετα-
χειρίζεται ὄχι μονάχα τὴ διανοητικὴν ἀλλὰ καὶ τὴ σωματικὴν ἐργασίαν καὶ αὐτενέρ-
γεια τοῦ μαθητῆ. Γιὰ ν' ἀναπτυχθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ τελευταίου πρὸς τὶς τεχνι-
κὲς καὶ ἐπιστημονικὲς σπουδὲς, χρειάζεται τὶς μεθόδους αὐτενεργείας ποὺ ἀναπτύσ-
σουν τὸ πειραματικὸ πνεῦμα.

Τὸ σύνθημα ποὺ πρέπει νὰ κυριαρχῇ στὴν ἀγροτικὴ παιδεία εἶναι «μάθησι μὲ

τὴν ἄσκησι καὶ ἐργασίᾳ καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀπουσίῃσιν.

Ἡ ὀλόπλευρη καὶ συστηματικὴ «παρατήρησι ἀπὸ κοντὰ», βοηθᾷ τὴν πλήρη κατανόησιν. Τί εἶναι ἄζωτοῦχα λιπάσματα καὶ πῶς κατασκευάζονται; Αὐτὸ θὰ τὸ μάθῃ ὁ μαθητὴς ὄχι μονάχα ἀπ' ἐκεῖνα πού τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιτοπία ἐπίσκεψιν στὸ ἐργοστάσιον ἄζωτου. Τὸ ἴδιο θὰ γίνῃ σὲ ἀκόμα πιὸ μεγάλη κλίμακα καὶ στοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς μάθησης, πού εὐρύνονται ὀλοένα καὶ περισσότερο. Γενικά, τέλος, στὴ μάθησι, θὰ δεσπόζῃ ὁ κοινωνικὸς χαρακτήρας.

Ἀπὸ τὴν ἄνοδο τοῦ ἐπιπέδου γενικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης τοῦ ἀγροτικῆς κόσμου καὶ τὴν ἀναμόρφωσι τοῦ ἐκπαιδευτικῆς συστήματος στὶς ἀγροτικὲς περιοχῆς, θὰ ἐξαρτηθῇ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Γεωργίας μας καὶ ἡ πλήρης ἀξιοποίησι τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων ἄλλων οἰκονομικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀνάπτυξι τῆς Γεωργίας.

ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ἰδιαίτερη μέριμνα θὰ χρειασθῇ γιὰ τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευσι τῶν ἀγροτῶν παιδῶν. Τὰ παιδιὰ τῶν ἀγροτῶν, μένοντες ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτα τεχνικῶς, μὲ μόνη τὴν παραδοσιακὴ κληρονομία στὰ θέματα τῆς Γεωργίας, εἶναι ἀνίκανα νὰ βελτιώσουν τὶς συνθῆκες καλλιέργειας τῆς γῆς τους καὶ ν' ἀντιπρῶσουν τὸ βιοτικὸ τους ἐπίπεδο. Εἶναι ἀνάγκη ἐπομένως, ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ὅλας χρόνια, νὰ δώσουμε τὴν εὐκαιρία στὰ παιδιὰ αὐτὰ νὰ γνωρίσουν τὰ προβλήματα τῆς Ἀγροτικῆς μας Οἰκονομίας καὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς. Τὸ νέο σύστημα ἀγροτικῆς ἐκπαίδευσης πού θ' ἀκολουθηθῇ, πρέπει νὰ μετατρέπη τὸν κλασικὸ μηχανισμό μάθησης σὲ δυναμικὴ μηχανὴ ζωῆς καὶ εἰσόδου στὰ μυστικὰ τῆς ἐνέργειας καὶ τῆς ζωῆς.

Σὲ περιοχῆς μὲ ἰδιαίτερο γεωργικὸ καὶ κτηνοτροφικὸ ἐνδιαφέρον, κάθε δημοτικὸ σχολεῖο ἢ κάθε ὁμάδα σχολείων ἀγροτ. περιφέρειας, θὰ ἔπρεπε κατ' ἀρχὴν νὰ διαθέτῃ εἰδικὸ χῶρο γιὰ ἄσκησι τῶν παιδιῶν σὲ γεωργικὰ θέματα.

Τὸ σχολεῖο πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τὰ πορίσματα τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν πού διδάσκει (δηλ. τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς γεωλογίας) καὶ νὰ ἐφαρμόζη γιὰ τὴν αὐξηση τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ἀλλὰ στὶς πιὸ πολλῆς περιπτώσεις, ἡ μόρφωσι τοῦ παιδιοῦ τοῦ ἀγρότου δὲν θὰ πρέπει νὰ περιορίζεται στὰ στενὰ πλαίσια τῆς Γεωργίας, ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνεται καὶ σ' ἄλλους τομεῖς τῆς δραστηριότητος, ὅπως ἡ Χειροτεχνικὴ παραγωγή, ἡ Ἀλιεία, ἡ Κτηνοτροφία, οἱ Λαϊκῆς Τέχνες κλπ. Ἀκόμα καὶ στὴ Βιομηχανία.

Ἀνάγκη νὰ δημιουργηθῇ νέος τύπος ἀγροτικῆς σχολείου

Μὲ βάσι τὰ δεδομένα καὶ τὴν πραγματικότητα τοῦ ἑλλην. ἀγροτ. περιβάλλοντος, τὸ νέο ἀγροτικὸ σχολεῖο θ' ἀποβλέπη κυρίως στὸν μετριασμὸ καὶ τὴν ἄρσι τῆς ἀγροτικῆς κρίσης. Θὰ χρειασθῇ γι' αὐτὸ νὰ προσαρμοσθῇ ὁ τρόπος ἐργασίας τῶν σχολείων τῆς ὑπαίθρου στὶς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους καὶ τῶν σχεδίων Ἀγροτικῆς ἢ Βιομηχανικῆς Ἀνάπτυξης τῶν διαφόρων ἀγροτικῶν διαμερισμάτων τῆς χώρας. Κύρια φροντίδα τῆς πολιτείας πρέπει νὰ εἶναι νὰ βρῇ τὸν κατάλληλο τύπο ἀγροτικῆς σχολείου, πού θ' ἀναλάβῃ τὴν μόρφωσι τῶν παιδιῶν τῆς ἀγροτικῆς ὑπαίθρου, σύμφωνα μὲ τὶς ιδιοτυπίες τῆς Οἰκονομίας τῶν διαφόρων ἀγροτικῶν περιοχῶν.

Κατὰ τὴ δική μας γνώμη θὰ μπορούσαν νὰ καθιερωθοῦν δύο, ταυτόχρονα,

τύποι αγροτικῶν σχολείων στὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση τὸ κοινοτικὸ σχολεῖο καὶ τὸ παραγωγικὸ σχολεῖο.

Ὁ πρῶτος τύπος τοῦ ἀγροτικοῦ σχολείου, πὸν ἡ ἰδιορρυθμία του καὶ ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν ἀγωγή τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴ νέα παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη, θὰ ὑποκαταστήσῃ τὸ γνωστὸ δημοτικὸ σχολεῖο τῆς ἐπαρχίας, πὸν δὲν εἶναι παρὰ πιστὴ ἀντιγραφή τοῦ ἀστικοῦ σχολείου καὶ φυσικὰ ξένο μὲ τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ σχολεῖο αὐτὸ ἀποβλέπει στὴ δημιουργία εὐτυχισμένου καὶ χρήσιμου κοινωνικὰ ἀνθρώπου καί, μὲ τὴ βοήθεια αὐτοῦ στὴν Κοινοτικὴ καὶ εὐρύτερη Κοινωνικὴ Ἀνασυγκρότηση. Ἐπίσης μὲ τὴ στενὴ συνεργασία του μὲ τὴν κοινότητα, πετυχαίνει νὰ ἐντάξῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ χωριοῦ μέσα στὸν κύκλο τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἀσκήσεων τοῦ μαθητῆ. Τέλος εἰσάγει τὸν μαθητῆ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ σὲ χειροτεχνικὲς ἐργασίες πὸν καθορίζονται ἀπὸ ὠφελιμιστικοὺς σκοποὺς.

Τὸ πρόγραμμα τῶν κοινοτικῶν σχολείων στηρίζεται στὰ προβλήματα τῆς κοινότητας καὶ χρησιμοποιεῖ στὴν διδασκαλία τὶς φυσικὲς, τεχνικὲς καὶ ἀνθρώπινες πηγὲς τοῦ τοπικοῦ περιβάλλοντος. Οἱ μαθητὲς μαθαίνουν μὲ τὴν πράξη, ὅ,τι χρειάζεται νὰ μάθουν σὲ γνώσεις, προσφέροντας συγχρόνως ὑπηρεσίες στὴν κοινότητά τους. Κάθε κοινοτικὸ σχολεῖο ἢ κάθε ὁμάδα ἀγροτικῶν σχολείων τῆς περιφέρειας, ἔχει εἰδικὸ χῶρο γιὰ τὴν ἀσκηση τῶν παιδιῶν στὰ γεωργικὰ θέματα. Ἡ κοινότητα παραχωρεῖ τὸ σχολεῖο τὴν ἀναγκαίαν ἔκταση γῆς καὶ βοηθᾷ μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν ἐνήλικων μελῶν τῆς στὴν ἀξιοποίησίν της. Τὸ ἴδιο κάνει ὁ γεωπόνος τῆς κοινότητας δίνοντας τὶς τεχνικὲς του συμβουλές, τὸ ἔμποικὸ (ὄπτικοακουστικὸ) ὑλικὸ τῆς ὑπηρεσίας του καὶ ἄλλα μέσα. Οἱ μαθητὲς διδάσκονται τὶς ἀρχὲς τῆς δημιουργικῆς συνεργασίας καὶ τοῦ συνεργατισμοῦ καὶ ὀργανώνονται ἀπὸ τὸν δάσκαλο σὲ συνεταιριστικὲς ὁμάδες, πὸν ἀναπτύσσουν δράση σὲ διαφόρους τομεῖς.

Στὴν ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν του δραστηριοτήτων οἱ νεαροὶ μαθητὲς ἔχουν τὴν ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράσταση τοῦ Γεωργικοῦ Συνεταιρισμοῦ ἢ τῆς Ἑνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, ὅπως καὶ τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας. Οἱ μαθητὲς παίρνουν μέρος σὲ ἐκχερσώσεις ἀγρῶν, ἀναδασώσεις, φυτεύσεις ὀπωροφόρων δένδρων, ἐμβολιασμούς, ἐξωραϊσμὸ τοῦ χωριοῦ τους μὲ τὴ δημιουργία κοινοτικῶν κήπων κ.ο.κ. Ἐπίσης ὀργανώνουν παραστάσεις, χορωδιακὲς συναυλίες κλπ. Τὰ μαθήματα στὸ σχολεῖο γίνονται μὲ τὸ σύστημα τῶν διδακτικῶν ἐνοτήτων, βάσει προγραμματισμένου σχεδίου.

Στὴν πραγματοποίηση τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ σχολείου συμβάλλουν διάφορα ἐπιλεκτὰ μέλη τῆς κοινότητας, ἔπειτα ἀπὸ προγραμματισμὸ ἀπὸ τὸν δάσκαλο, ἐπισκέψεων καὶ ἀφηγήσεων τους στὶς διάφορες τάξεις. Τὰ ἄτομα αὐτὰ μποροῦν ν' ἀνήκουν σὲ διάφορα ἐπαγγέλματα (γεωργοί, δασοφύλακες, νοσοκόμοι, γιατροί, δασολόγοι κλπ.).

Γίνονται ἐπίσης συχνότατα ἐκδρομὲς καὶ ἐπισκέψεις σὲ ἐργοστάσια, γιὰ νὰ γνωρίσουν οἱ μαθητὲς τὴν ἐργοστασιακὴ ζωὴ. Ἐπίσης ἐπισκέψεις σὲ ἀγροκτῆματα, πτηνοτροφεῖα, τυροκομεῖα κλπ. Γίνονται ἐπιδείξεις καὶ ἀναλύσεις διαφόρων θεμάτων καὶ λεπτομερειῶν ἐπάνω σὲ συγκεκριμένο ἐρωτηματολόγιο, ἑναρμονισμένου πάντοτε μὲ τὶς προγραμματισθεῖσες διδακτικὲς ἐνότητες.

Οἱ διάφοροι ἐπαγγελματίες ἔχουν κάθε συμφέρον νὰ συντελέσουν ὥστε ν' ἀποκτήσῃ ἡ Ἑλληνικὴ νεότης τὴν κατανόηση τῆς ἐπαγγελματικῆς ζωῆς.

Τι είναι τὸ κοινοτικό σχολεῖο

Μὲ τὸν ὄρον «Κοινοτικὸν Σχολεῖο» ἐννοοῦμε τὸ σχολεῖο ἐκεῖνο ποὺ βρίσκεται συνεχῶς σὲ σχέση *δοῦνε* καὶ *λαβεῖν* μὲ τὴν κοινότητα ποὺ τὸ περιβάλλει. Λέγοντας δὲ «κοινότητα» ἔχομεν στὸ νοῦ μας ὄχι ἀπλῶς ἓνα ὠρισμένο ἀριθμὸ ἀτόμων, ποὺ ζοῦν στὸν ἴδιον χῶρον, ἀλλὰ μίαν «χωρική κοινωνία» μὲ δική της οἰκονομική ὑπόσταση — ποὺ ἔχει τὴν ἀνάλογη θέση τῆς στὴν εὐρύτερη οἰκονομία τῆς χώρας — μὲ δική της παράδοση, μὲ δικὰ της ἐκπολιτιστικὰ στοιχεῖα καὶ ἐκδηλώσεις καὶ μὲ στενὲς διαπροσωπικὲς σχέσεις.

Σκοπὸς τοῦ κοινοτικοῦ σχολεῖου

Τὸ Κοινοτικὸ Σχολεῖο εἶναι ἓνα ἐργαστήριον, ἓνα κέντρο ἐξάσκησης, ποὺ ἔχει σκοπὸ νὰ μεταδώσῃ στοὺς τροφίμους του γνώσεις καὶ πληροφορίες, νὰ προσφέρῃ εὐκαιρίες γιὰ καλλιέργεια τῶν δεξιοτήτων τους καθὼς καὶ κατάλληλες μεθόδους ἐνέργειας καὶ νὰ βοηθήσῃ στὴν ἀνάπτυξη ἐπιθυμητῶν στάσεων καὶ ὀλοκληρωμένης προσωπικότητας. Χωρὶς νὰ ἔχη σὰν μοναδικὸ σκοπὸ νὰ κἀνῃ ἀγρότες τοὺς τροφίμους του, ὅμως θὰ τοὺς φέρῃ πάντοτε καὶ ποικιλοτρόπως σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν γῆ τῆς περιοχῆς τους. Χωρὶς νὰ ἔχη σὰν βασικὸ σκοπὸ νὰ προετοιμάσῃ ἐργάτες βιομηχανίας, ὅμως θὰ καλλιεργήσῃ ὅλες ἐκεῖνες τὶς δεξιότητες καὶ ἱκανότητες τῶν μαθητῶν του, ποὺ ἀργότερα θὰ βοηθήσουν ἐκείνους ποὺ θὰ θελήσουν νὰ γίνουν καλοὶ ἐργάτες καὶ τεχνικοί. Τέλος, θὰ συνδέῃ ὅπωςδήποτε τὴ μάθησιν μὲ τὴν πράξιν, μὲ γενικὸν ἀπώτερον σκοπὸ τὴ δημιουργία χρησίμων καὶ ἱκανῶν ἀνθρώπων.

Τὸ Κοινοτικὸ Σχολεῖο ὅμως ἔχει καὶ ἓναν ἄλλο ἐξ ἴσου σημαντικὸ σκοπὸ: Νὰ συμβάλλῃ μὲ κάθε τρόπο στὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῶν ἐνηλίκων τῆς κοινότητας. Ἰδιαίτερα δὲ νὰ βοηθήσῃ ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἀνάγκην, μὲ κατάλληλη μετεκπαίδευσιν, νὰ πετύχουν ἓνα εἶδος ἐπαναπροσανατολισμοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς σύγχρονες μεθόδους ἐργασίας καὶ τρόπου ζωῆς.

Τὸ Κοινοτικὸ σχολεῖο καὶ τὸ Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα

Παραλείποντας τὶς παιδαγωγικὲς καὶ ψυχολογικὲς ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες νομίζουμε ὅτι στηρίζεται ἡ προτεινομένη ὀργάνωσις τῆς διδασκτέας ὕλης, καθὼς καὶ ἡ μέθοδος ἐργασίας μέσα στὸ σχολεῖο, ἀναφέρουμε μονάχα ὅτι μ' αὐτὲς πετυχαίνεται ἡ συνεχὴς ἀλληλοεπίδρασις σχολεῖου καὶ κοινότητας, πράγμα ποὺ θεωροῦμε ἀπαραίτητο.

Γενικώτερα οἱ προτάσεις μας ἔχουν ὡς ἐξῆς:

α) Ἀπὸ τὸ ἀρμόδιον Συμβούλιον ἢ Ἐπιτροπὴν, θὰ διαιρεθῇ ἡ διδασκτέα ὕλη στὶς ἐξῆς περιοχάς:

1. Περιοχὴ κοινωνικῆς ζωῆς.
2. Περιοχὴ Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.
3. Περιοχὴ Μαθηματικῶν.
4. Περιοχὴ τῆς οἰκοτεχνίας καὶ βιομηχανίας.
5. Περιοχὴ τῆς αἰσθητικῆς καὶ ἀναψυχῆς.

β) Σὲ συνέχεια, κάθε περιοχὴ τῆς διδασκτέας ὕλης θὰ ὑποδιαιρεθῇ σὲ ἐνότητες.

Πλήρης ἀνάπτυξις κάθε ἐνότητας θὰ γίνῃ ἀπὸ ὀμάδα ἐιδικῶν. Ὅλες δὲ αἱ ἐνότητες μιᾶς περιοχῆς θὰ περιλαμβάνωνται σ' ἓνα βιβλίον ἢ φάκελον, ποὺ θὰ ὀνομάζεται «Πηγὲς Διδασκαλίας».